

*ОКСАНА МАРИНОВСЬКА, доктор педагогічних наук,
доцент, професор кафедри менеджменту та освітніх
інновацій, Івано-Франківський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти, Україна
ORCID ID 0000-0002-4225-0310
om.ippo@gmail.com*

РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА ВЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

*OKSANA MARYNOVSKA, Doctor of Pedagogical
Sciences, Associate Professor, Professor of the
Department of Management and Educational
Innovations, Ivano-Frankivsk Regional Institute of
Postgraduate Pedagogical Education, Ukraine*

DEVELOPMENT OF THE COMPETENCE OF TEACHERS' PEDAGOGICAL PARTNERSHIP IN THE SYSTEM OF IMPROVING THE QUALIFICATIONS OF TEACHERS

У статті розкрито особливості розвитку компетентності педагогічного партнерства вчителів у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників з урахуванням нормативно заданого змісту та результатів наукових досліджень щодо змісту, структури поняття "компетентність педагогічного партнерства".

Ключові слова: педагогіка партнерства, компетентність педагогічного партнерства, розвиток компетентності педагогічного партнерства.

Summary. The article reveals the peculiarities of the development of the competence of pedagogical partnership of teachers in the system of professional development of pedagogical workers, taking into account the normatively specified content and the results of scientific research on the content, structure of the concept of "competency of pedagogical partnership".

Key words: pedagogy of partnership, competence of pedagogical partnership,

development of competence of pedagogical partnership.

Мета: охарактеризувати особливості розвитку компетентності педагогічного партнерства вчителів у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Одним з маркерів Нової української школи є педагогіка партнерства. Ефективність реалізації її концептуальних ідей обумовлена рівнем розвитку компетентності педагогічного партнерства вчителів, що актуалізує проблематику розвитку заданої якості в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблема реалізації ідей педагогіки партнерства порушувалася у наукових працях О. Барабаш, Н. Бібік, В. Ворожбіт-Горбатюк, М. Єпіхіної, Т. Кравчинської, Л. Ніколенко, М. Скиби, Т. Смагіної, О. Шуневич та інших. Як показує аналіз джерельної бази, домінуючими є питання дослідження витоків становлення ідей педагогічного партнерства, зокрема, осмислення впливу творчого до-

робку видатних учених, педагогів-новаторів (В. Сухомлинського, Ш. Амонашвілі та ін.) на розвиток заявленої ідеї, що бере витоків з гуманної педагогіки, педагогіки співробітництва, розроблення теоретичних засад педагогічного партнерства, методичних аспектів формування/розвитку компетентності педагогічного партнерства вчителів в умовах реалізації концептуальних ідей Нової української школи тощо.

Ефективність реалізації педагогом трудової функції "Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу", що нормативно закріплено у Професійному стандарті за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)", обумовлена рівнем розвитку психологічної, емоційно-етичної компетентностей та компетентності педагогічного партнерства (*Професійний стандарт...*).

Виклад основного матеріалу дослідження. Нами враховано критерії експертного оцінювання про-

фесійних компетентностей учасників сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи (*Наказ Державної служби якості освіти України, 2021*), що дасть змогу вчителям як потенційним учасникам сертифікації підвищити рівень власної професійної компетентності, забезпечити належну якість процесу і результату освітньої діяльності в умовах розбудови Нової української школи.

Під поняттям "розвиток компетентності педагогічного партнерства" розуміємо процес діяльнісного освоєння вчителем педагогіки партнерства з опорою на суб'єктний досвід задля успішного виконання трудових функцій, що характеризує його практичну вмільість як результат здійснення такої діяльності.

Концептуальна ідея "навчання у процесі діяльності": готувати вчителів до нових видів діяльності, зокрема педагогічного партнерства, доцільно шляхом залучення їх до реалізації цієї діяльності в умовах, коли процес підвищення кваліфікації здійснюється в максимально короткий термін, поєднуючи з виконанням трудових функцій на робочому місці.

Таким чином, розвиток компетентності педагогічного партнерства у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників на базі інституту післядипломної педагогічної освіти виступає умовою і результатом саморозвитку заданої якості у конкретних педагогічних умовах закладу загальної середньої освіти.

Розглянемо окремі дидактичні інструменти (методи, прийоми, технології тощо) розвитку компетентності педагогічного партнерства в роботі викладача інституту післядипломної педагогічної освіти.

Цілепокладання як метод навчання – дієвий інструмент включення вчителів у процес учіння. Він передбачає залучення педагогів до формулювання очікуваних результатів заняття задля врахування їх запитів і потреб. Як показує практика, використання цілепокладання іноді утруднене, що пов'язано з рівнем не-

усвідомленої компетентності окремих педагогічних працівників. На перший погляд, тематика, проблематика педагогічного партнерства не є новою, тому домінуючими вважаємо прагнення дізнатися "щось" нове, "вимоги" до реалізації концептуальних ідей педагогіки партнерства, що свідчить про вищезазначений рівень педагогічної майстерності вчителя. Доречним буде нагадати про реалізацію принципу академічної свободи.

Процес самозміни педагога як суб'єкта діяльності передбачає не тільки активне/інтерактивне, діяльнісне опанування змісту навчальної теми, але й включення у процес учіння, миследіяльнісний, рефлексивний за суттю. Адже осмислення/переосмислення власного досвіду професійної роботи сприяє трансформації компетентності – "переходу" з неусвідомленого до усвідомленого рівня. До прикладу, у процесі роботи з нормативно-правовими документами, теоретичними положеннями, принципами, базовими поняттями теми тощо типове питання "Скажіть ЯК це має бути?" переформуємо на пошук відповіді "ЧОМУ так повинно бути?". Зауважимо, спільний пошук відповіді... на виклики часу.

Відомо, що розвиток компетентності педагогічного партнерства в післядипломній педагогічній освіті здійснюється за логікою андрагогічної моделі навчання, базовим компонентом якої виступає опора на суб'єктний досвід педагога-практика. Так, використовуємо елементи технології розвитку критичного мислення, зокрема, інтерактивні методи "Мозковий штурм", "Знаю. Не знаю. Хочу знати" та інші, елементи технології проблемного навчання, зокрема, проблемний метод навчання задля включення педагогів у процес учіння, бо дорослі більш схильні до вирішення конкретних проблем практики, технології ситуативного навчання, бо компетентність формується/розвивається у процесі діяльності тощо; проводимо обговорення теми/проблеми задля з'я-

сування розуміння суті педагогіки партнерства.

На нашу думку, доцільно конструювати процес навчання на діагностичній основі. Задля реалізації цієї ідеї проводимо анкетування (*таблиця 1*), метою якого є самооцінювання рівня розвитку компетентності педагогічного партнерства. Зміст анкети укладаємо з урахуванням критеріїв експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи (*Методика експертного оцінювання...*).

Це один з варіантів укладання анкети відповідно до заявлених критеріїв (*Методика експертного оцінювання...*). Можна практикувати опитувальники, інтерактивні вправи, використовуючи вебінструменти (Online Test Pad, Mentimeter, Quizwhizzer, Quizizz та ін.), поєднуючи розвиток компетентності педагогічного партнерства та інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників.

Формувальний аспект оцінювання/самооцінювання полягає в тому, що виявлена інформація характеризує рівень розвитку компетентності педагогічного партнерства вчителів на початку заняття, що сприяє, з одного боку, їх включенню у процес учіння як діяльність особистісно і професійно значиму, а з іншого – налагодженню зворотного зв'язку з викладачем, що конструє навчальний діалог/полілог на засадах особистісно зорієнтованого змісту, заохочує активне рефлексивне слухання тощо задля осмислення власного досвіду.

Зауважимо, "те, що індивід усвідомлює як власний досвід, на відміну від того, що він об'єктивно пережив, є результатом роботи його рефлексивного мислення. Воно розглядається психологами-гуманістами як індивідуальна здатність людини до самозміни, власне до розвитку. Незважаючи на те, що рефлексивна оцінка достатньо суб'єктивна, її використовують у процесі навчання для того, щоб виявити відповідність запланова-

Таблиця 1

**Анкета самооцінювання
розвитку компетентності педагогічного партнерства**

№ з/п	Питання для самооцінювання	Початковий рівень	Достатній рівень	Високий рівень
		1 бал	2 бали	3 бали
1	Критерій 1. Взаємодія з учнями в освітньому процесі			
1.1	Чи вмієте застосовувати механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних стосунків між учителем і учнем?			
1.2	Чи вмієте застосовувати для забезпечення суб'єкт-суб'єктного підходу в педагогічній діяльності навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, підтримання їх прагнення до саморозвитку, розкриття їх здібностей і пізнавальних можливостей?			
2	Критерій 2. Співпраця з батьками учнів, іншими учасниками освітнього процесу			
2.1	Чи вмієте визначати й ураховувати запити та очікування батьків щодо навчання своїх дітей, участі в освітньому процесі?			
2.2	Чи вмієте залучати батьків до участі в освітньому процесі, а також до прийняття рішень, що стосуються навчання, виховання і розвитку учнів?			
2.3	Чи вмієте організувати співпрацю із залученими фахівцями на основі принципів командної взаємодії?			
2.4	Чи вмієте співпрацювати із залученими фахівцями у процесі розроблення та реалізації індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану для осіб з особливими освітніми потребами (за потреби)?			
	Усього			

них цілей до реально отриманого результату" (Барабаш, Глинянюк, 2022).

У процесі викладу навчального матеріалу заняття розкриваємо особливості реалізації педагогіки партнерства в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти, зміст і структуру терміна "компетентність педагогічного партнерства", критерії, показники, характеризуємо рівні, пропонуємо для використання відповідний діагностичний інструментарій. Зазначимо,

що обсяг статті не дає змоги розглянути всі аспекти заявленої теми, тому розкриємо тільки зміст та структуру поняття "компетентність педагогічного партнерства".

На нашу думку, основний message викладача полягає у трансформації результатів наукових досліджень у практику, іншими словами, "науку ніхто не відмінює", поняття – це "згусток" реальності, їх "придумали" не для того, щоб ускладнити життя вчителю, а щоб підказати, підтримати, допомогти

знайти прості відповіді на складні питання, які ставить перед нами життя.

Працюючи з базовими поняттями теми, кожен із структурних компонентів/елементів розкриваємо за допомогою основних/орієнтовних видів діяльності, що "закодовані" у його змісті. Практико-зорієнтований аспект заняття забезпечують моделювання навчальних ситуацій ігрового, проблемного характеру, розв'язання компетентнісно зорієнтованих завдань, конструювання

мислеобразів (елемент біоадекватної технології навчання), використання методу сторітеллінгу тощо.

Логічним завершенням заняття є рефлексивне оцінювання/самооцінювання розвитку компетентності педагогічного партнерства вчителя – "Ми це знаємо? Розуміємо? Зможемо застосувати?", що проводиться задля виявлення відповідності запланованих цілей до реально отриманого результату.

Отже, під поняттям "компетентність педагогічного партнерства" розуміємо інтегровану особистісно професійну якість, динамічну за суттю, що поєднує систему знань, умінь, навичок, цінностей, поглядів, способів мислення та особистих якостей, сформованих на основі суб'єктного досвіду педагога-практика, здатного успішно здійснювати професійну діяльність на засадах педагогіки партнерства.

Поділяємо розуміння "поняття педагогіки партнерства як системної ціннісної взаємодії суб'єктів освітнього процесу (учнів, учителів, батьків (рідних), громадськості), яка ґрунтується на ефективній комунікації, горизонтальній моделі співпраці, взаємоповазі, взаєморозумінні, добровільності, відповідальності за результат та передбачає активне включення всіх учасників, об'єднаних спільними цілями" (Смагіна, Шуневич, 2020).

Розглянемо змістові аспекти навчального заняття на прикладі розкриття змісту та структури поняття "компетентність педагогічного партнерства".

Когнітивний компонент включає конструкт "знання, уміння, навички" щодо розуміння суті педагогічного партнерства, що виступає підґрунтям розвитку практичної вмінності застосування ідей педагогіки партнерства на практиці. На нашу думку, задля осмислення даного поняття доцільно звернути увагу на такі ключові категорії, як: "взаємодія", "суб'єкт-суб'єктні стосунки", "співпраця", що входять до смислового поля терміна "педагогічне партнерство".

Взаємодія – це "процес безпосереднього або опосередкованого впливу людей (виокремлено нами. – О. М.) один на одного, що породжує їх взаємну обумовленість і зв'язок" (Зінченко, Шаповалова, 2014). "Впливовість" обумовлена використанням однієї з моделей педагогічної взаємодії, побудованої на утвердженні певного типу стосунків – авторитарні (суб'єкт-об'єктні), маніпулятивні (суб'єкт-об'єктні/суб'єктні), особистісно зорієнтовані (суб'єкт-суб'єктні).

Суб'єкт-суб'єктні стосунки/взаємини забезпечують, з одного боку, реалізацію не тільки особистісно зорієнтованого освітнього процесу, але й, з іншого – виступають основою реалізації ідей педагогіки співробітництва, педагогіки партнерства, за яких учень/учениця виступають суб'єктами освітнього процесу. Такі стосунки іноді характеризують як "рівноправні", однак особистісно зорієнтована модель педагогічної взаємодії реалізується в рамках рольових функцій суб'єктів освітнього процесу (учні, учителі, батьки). Учень/учениця є суб'єктом освітнього процесу, якщо сформовано суб'єктність – "власний інструмент освоєння світу", а саме: самостійність, ініціативність, відповідальність, уміння ставити цілі і їх досягати тощо. "Є мета – є суб'єкт", – писав С. Подмазін.

Поняття "співпраця", "партнерство" іноді використовують як синоніми, так як "співпраця" входить до смислового поля терміна "педагогічне партнерство". Якщо розглядати ці поняття в діяльнісному аспекті, то співпрацю як процес і результат характеризує уміння узгоджувати власні цілі та інтереси з іншими задля досягнення успіху, а партнерство – уміння вирішувати проблеми, узгоджуючи власні цілі та інтереси з іншими задля досягнення успіху. "Інші" – це про суб'єктів освітнього процесу, якими виступають учні, батьки, вчителі. Домінуючими для співпраці є "цілі", "інтереси", для партнерства – "проблеми", які вирішуються суб'

'єктами освітнього процесу, "узгоджуючи цілі та інтереси". "Узгодження" як вияв синергії... поглядів, учинків тощо забезпечує ціннісний аспект такої взаємодії.

Аксіологічний компонент поняття включає конструкт "цінності", що обумовлено розумінням цінності педагогічного партнерства задля вирішення проблеми/проблем шляхом самоорганізації суб'єктів освітнього процесу. Адже цінності людини розкривають те, що особливо важливо для неї. Їх усвідомлення, реалізація – основа розвитку/саморозвитку та самореалізації особистості, оскільки людина більше оцінює те, що сама зробила. Тому самостійність, включення у самостійну пошукову роботу щодо вирішення проблеми/проблем – маркери ціннісного ставлення до здійснення діяльності засобами педагогіки партнерства.

В умовах автономії закладу освіти, академічної свободи вчителя, визнання батьків суб'єктами освітнього процесу тощо педагогічне/соціальне партнерство можна розглядати як одну з моделей самоорганізації освітньої діяльності, що слугує виявом ціннісної культури закладу освіти, педагога зокрема.

Задля здійснення ефективного педагогічного партнерства важливо забезпечити прийняття учня/учениці як самоцінної особистості, розвивати ціннісно-смыслову сферу суб'єктів освітнього процесу задля формування/розвитку здатності співпрацювати з іншими (спільне вміння для ключових компетентностей учнів). Ідеться про прийняття іншого, дати право іншому бути іншим. Особистісний смисл – про соціальний. Вид соціальної активності – самореалізація.

Акмеологічний компонент поняття включає конструкт "погляди", що розкриває зміст позиції/акмеопозиції суб'єкта освітнього процесу через здатність бути успішним. Адже "компетентність" педагога – це "здатність успішно здійснювати професійну діяльність", зокрема, засобами педагогіки партнерства, індивідуаль-

на траєкторія успіху до вершин педагогічної майстерності.

Варто відзначити наявність системного зв'язку всіх структурних компонентів поняття, а саме ціннісного й акмеологічного. Своєрідним "відображенням" ціннісної культури особистості є "погляди", виявом яких слугує позиція/акме-позиція, яку займає суб'єкт освітнього процесу: "Я думаю...", "Я вважаю...", "На мою думку..." тощо. Особистість – це "автор вільного морально відповідального вчинку", як пише І. Бех; свідомий індивід, який має свою позицію, уміє її обґрунтувати та бере відповідальність за прийняті рішення. Засобами педагогічного партнерства вчитель/вчителька формує здатність учнів логічно обґрунтувати позицію (спільне вміння).

Мислєдїяльнїсний компонент поняття включає конструкт "способи мислення". Останнє розкриває способ набуття знань, що є основою формування вмінь, зокрема, співпрацювати на партнерських засадах. Акцентуємо увагу на розвитку критичного і системного мислення, адже здатність мислити критично і системно – це спільні вміння для ключових компетентностей учнів, що формуються у процесі освітньої діяльності засобами педагогічного партнерства.

Зазначимо, що практична вмілість учителя/вчительки як вияв компетентності педагогічного партнерства – "уміння вирішувати проблеми, узгоджуючи власні цілі та інтереси з іншими задля досягнення успіху". Проблема – це складне теоретичне чи практичне питання, що потребує виявлення та розв'язання певної суперечності у процесі вивчення, дослідження. Вона кодована множинністю способів вирішення, що обумовлюють потребу формування і розвитку ініціативності, уміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, вирішуючи проблеми (спільні вміння).

Особистісний компонент зорієнтований на особисті/особистісні якості, що характеризують осо-

бистість педагога як суб'єкта професійної діяльності, а саме: ініціативність, самостійність, відповідальність, комунікативність, взаємоповага, взаєморозуміння тощо, що ґрунтуються на прийнятті самоцінності людини як суб'єкта педагогічного партнерства – учні, їх батьки та ін. учасники освітнього процесу.

Реалізуючи ідеї педагогіки партнерства, особистість виступає "автором вільного морально відповідального вчинку", бо має свою позицію, уміє її обґрунтувати та бере відповідальність за прийняті рішення. Ми ще раз акцентуємо на потребі осмислення суті поняття "особистість", щоб виокремити особистісну якість "відповідальності" як маркер розуміння "ціннісної взаємодії" суб'єктів освітнього процесу, що здійснюється на засадах педагогіки партнерства.

Андрогогічний компонент у структурі терміна "компетентність педагогічного партнерства" орієнтує на розуміння того, що компетентність формується/розвивається у процесі діяльності "на основі суб'єктного досвіду педагога-практика". У визначення поняття введено сутнісну ознаку андрогогічної моделі навчання дорослих, а саме опору на досвід. Готовність до здійснення діяльності, зокрема, на засадах педагогічного партнерства формується у процесі діяльності – практичного здійснення такої роботи з опорою на наявний досвід співпраці. Адже ідеї педагогіки співробітництва використовуються педагогами; напрацьовано досвід, який варто збагачувати ідеєю партнерської взаємодії – ціннісно зорієнтованою за суттю.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У статті розкрито особливості розвитку компетентності педагогічного партнерства вчителів у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників з урахуванням нормативно заданого змісту, результатів наукових досліджень щодо змісту, структури поняття "компетентність педагогічного партнерства". Перспективою подальших наукових роз-

відок може стати проблема саморозвитку компетентності педагогічного партнерства вчителя у конкретних педагогічних умовах закладу загальної середньої освіти. Адже готувати вчителів до нових видів діяльності, – педагогічного партнерства, доцільно шляхом залучення їх до реалізації цієї діяльності в умовах, коли процес підвищення кваліфікації здійснюється в максимально короткий термін з виконанням трудових функцій на робочому місці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Аксьонова, Г., Борлак, Л. (2021). Педагогіка партнерства НУШ: тренінгові заняття. *Методист*, 1–2, 80–87.

Барабаш, О., Глинянюк, Н. (2022). Партнерська взаємодія як необхідна умова забезпечення гуманістичної спрямованості освітнього процесу. Режим доступу <https://kafpedpsihol-distant.blogspot.com/2022/10/37.html>

Ворожбіт-Горбатюк, К. (2021). Компетентність педагогічного партнерства як базис якості вищої педагогічної освіти. *Молодь і ринок*, 10 (196). Режим доступу <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/248528/245844>

Спіхіна, М. (2018). Сутність принципів педагогіки партнерства в контексті реалізації концепції Нової української школи. *Гуманізація навчально-виховного процесу*, 6 (92), 213–234.

Зінченко, Л. В., Шаповалова, Н. В. (2014). Теоретичний аналіз поняття "взаємодія" як соціально-психологічний феномен. Режим доступу <https://sworld.education/konfer34/457.pdf>

Казанжи, І. (2019). Застосування педагогіки партнерства у побудові індивідуальної освітньої траєкторії майбутніх фахівців початкової освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 23, 2. Режим доступу http://www.aphn-journal.in.ua/archive/23_2019/part_2/22.pdf

Методика експертного оціню-

вання професійних компетентностей учасників сертифікації шляхом вивчення їх практичного досвіду роботи. *Наказ Державної служби якості освіти України від 18.08.2021 р. № 01-11/55*. Режим доступу <https://sqe.gov.ua/law/nakaz-derzhavnoi-sluzhbi-yakosti-osviti-57/>

Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)". *Наказ Міністерства економіки України від 23.12.2020 р. № 2736*. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>

Смагіна, Т. М., Шуневич, О. М. (2020). Параметри та індикатори реалізації принципів педагогіки партнерства в освітньому процесі. *Науковий вісник Ужгородського університету*, 1 (46). Режим доступу <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/217878>

Федірчик, Т., Дідух, В. (2019). Педагогіка партнерства як чинник формування ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах нової української школи. *Гірська школа українських Карпат*, 21, 50–54.

Філатова, Л. С. (2021). Педагогіка партнерства: апгрейд інструментарію сучасного учителя початкових класів. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 45, 181–185.

REFERENCES

Aksyonova, G., Borlak, L. (2021). Pedagogy of partnership of NUS: training sessions. *Methodist*, 1–2, 80–87.

Barabash, O., Glynianyuk, N. (2022). Partnership interaction as a necessary condition for ensuring the humanistic orientation of the educational process. Retrieved from <https://kafpedpsihol-distants.blogspot.com/2022/10/37.html>

Vorozhbit-Gorbatyuk, K. (2021). Competence of pedagogical partnership as the basis of the quality of higher pedagogical education. Retrieved from <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/248528/245844>

Yepikhina, M. (2018). The essence of the principles of partnership pedagogy in the context of the implementation of the concept of the New Ukrainian School. *Humanization of the educational process*, 6 (92), 213–234.

Zinchenko, L.V., Shapovalova, N.V. Theoretical analysis of the concept of "interaction" as a socio-psychological phenomenon. Retrieved from <https://sworld.education/konfer34/457.pdf>

Kazanzhi, I. (2019). The application of partnership pedagogy in building an individual educational trajectory of future primary education specialists. Retrieved from http://www.aphn-journal.in.ua/archive/23_2019/part_2/22.pdf

Methodology of expert assessment of professional

competences of certification participants by studying their practical work experience. *Order of the State Education Quality Service of Ukraine dated August 18, 2021 No. 01-11/55*. Retrieved from <https://sqe.gov.ua/law/nakaz-derzhavnoi-sluzhbi-yakosti-osviti-57/>

Professional standard for the professions "Teacher of primary classes of a general secondary education institution", "Teacher of a general secondary education institution", "Teacher of primary education (with junior specialist diploma)". *Order of the Ministry of Economy of Ukraine dated 12/23/2020 No. 2736*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>

Smagina, T. M., Shunevich, O. M. (2020). Parameters and indicators of implementation of the principles of partnership pedagogy in the educational process. Retrieved from <http://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/217878>

Fedirchik, T., Didukh, V. (2019). Pedagogy of partnership as a factor in the formation of effective interaction of participants in the educational process in the conditions of the new Ukrainian school. *Mountain School of the Ukrainian Carpathians*, 21, 50–54.

Filatova, L. S. (2021). Pedagogy of partnership: upgrade of the tools of the modern primary school teacher. *Current issues of humanitarian sciences*, 45, 181–185.

Стаття надійшла 20.11.2022 р.

